

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Local Curriculum Development on Silverware Production of Wat Srisupan Community, Muang District, Chiang Mai Province

จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์ (Jumpit Sriwattanapong)^{1*} สิริระ สมนาม (Sira Somnam)²

เกียรติสุดา บุญส่ง (Kiatsuda Bunsong)³

¹ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

อีเมลผู้แต่งหลัก : alishalover7979@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ จำนวน 8 คน คณะกรรมการชุมชนวัดศรีสุพรรณ (สภาบวร) จำนวน 49 คน สามเณรวัดศรีสุพรรณ จำนวน 5 รูป และนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ จำนวน 3 หลักสูตร ในรูปแบบของหลักสูตรต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรระยะสั้น 100 ชั่วโมง หลักสูตรระยะกลาง 150 ชั่วโมง และหลักสูตรระยะยาว 250 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 500 ชั่วโมง 2) ได้แผนจัดการเรียนรู้จำนวน 3 หลักสูตร โดยแผนจัดการเรียนรู้ของทุกหลักสูตรมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น ; การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ; การผลิตเครื่องเงิน ; ชุมชนวัดศรีสุพรรณ

Abstract

This research aims to develop the efficiency local curriculum on silverware manufacturing of Wat Srisupan, Muang district, Chiang Mai Province. The sampling group was 8 teachers of Silverware local wisdom in Wat Srisupan community, 49 community boards in Wat Srisupan community, 5 novices of Wat Srisupan and 10 students of The Far

Eastern university. The research instruments are consisted of questionnaire, a curriculum assessment and achievement test. The data were statistically analyzed by mean and standard deviation.

The research results were 1) Gaining 3 local curriculums of Wat Srisupan community silverware manufacturing which are continuing courses curriculums. These are a beginner level course (100 hrs.), an intermediate level course (150 hrs.), and an advance level course (250 hrs.). The total hours of the studying are 500 hrs. 2) The 3 local curriculums are effective according to the standard criteria 80/80.

Keyword : Local Curriculum; Development of Curriculum; Silverware Manufacturing; Wat Srisupan Community

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเครื่องแสดงถึงองค์ความรู้ของบรรพชน จึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ความรู้ด้านการแก้ปัญหา การปรับตัว และการพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่น แต่เมื่อมองย้อนหลังที่ผ่านมาองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นประสบกับปัญหาด้านการสืบทอดและการประยุกต์ใช้เรื่อยมา อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จนละเลยระบบคิดและรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า สังคมไทยได้ถูกระแสนิยมครอบงำ ทำให้ความรู้ทางวัฒนธรรมกำลังจะสูญหายไป เพราะขาดการสืบทอดและการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ ซึ่งวิธีการอันเป็นรูปธรรมที่จะช่วยดำรงภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ได้นั้นก็คือ การนำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาทั้งสามมิติ ได้แก่ ระบบการศึกษาในโรงเรียน ระบบการศึกษานอกโรงเรียน และระบบการศึกษาตามอัธยาศัย จากหลักการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 11) ได้มีนโยบายและแผนงานการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยได้กำหนดให้มีการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาระดับชาติ ให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการทำแผนงานหรือโครงการส่งเสริมภูมิปัญญา ทั้งในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

อย่างไรก็ตาม การนำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษานั้น พบว่ายังมีปัญหาด้านการดำเนินการอยู่ ดังที่ เครือวัลย์ มีเกียรติ (2548 : 20) ได้สรุปเป็นปัญหาหลัก ๆ ว่า คนในท้องถิ่นขาดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตน ครูและผู้บริหารบางส่วนไม่เข้าใจเนื้อหาหลักสูตร และไม่มีการจัดองค์กรที่รับผิดชอบจัดการศึกษาด้านภูมิปัญญา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อันเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหยุดชะงัก ทำให้หน่วยงานทางการศึกษา

จึงหันมากระตุ้นให้คนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่น่าจะใช้ได้ผลก็คือ แนวคิดด้านการจัดหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้ร่วมสร้าง พัฒนา และใช้หลักสูตร โดยมีสถาบันการศึกษา หรือนักการศึกษาเข้ามาช่วยให้แนวคิด และร่วมดำเนินการ ดังบทบัญญัติในมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 : 32) ที่ว่าให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

ชุมชนวัดศรีสุพรรณเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์และชื่อเสียงด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำเครื่องเงินมายาวนาน ก่อตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช 2044 ตั้งอยู่ในเขตถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในปัจจุบันยังคงเหลือร่องรอยของความเจริญด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่ แต่นับวันก็จะเริ่มเสื่อมถอยไป เนื่องด้วยขาดผู้สืบทอด อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการชุมชน วัดศรีสุพรรณ โดยการนำของพระครูพิทักษ์สุทธิคุณ เจ้าอาวาสวัดศรีสุพรรณจึงได้จัดตั้งกลุ่มหัตถศิลป์ ล้านนาวัดศรีสุพรรณขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 เนื่องจากศรีสุพรรณอารามเป็นศูนย์กลาง แหล่งศิลปวัฒนธรรม การศึกษา ภูมิปัญญาล้านนา ภูมิปัญญาชาวบ้าน ช่างหล่อ หัตถกรรมเครื่องเงิน วัวลายมาตั้งแต่อดีต (พระครูพิทักษ์สุทธิคุณ, 2553 : 40) ด้วยการรวบรวมช่างหัตถกรรมเครื่องเงิน และใช้พื้นที่ของวัดในการดำเนินกิจกรรม มีการเปิดหลักสูตรท้องถิ่นระยะสั้นที่ใช้หลักสูตร ของวิทยาลัยในวังนครปฐม ในการจัดการเรียนการสอน เพราะยังไม่มีหลักสูตรการผลิตเครื่องเงิน เป็นของตนเอง ทางชุมชนจึงต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ ของชุมชน เพราะที่ผ่านมาเมื่อนักวิจัยและนักวิชาการหลายสถาบันเข้ามาศึกษาวิจัยการจัดทำหลักสูตร เครื่องเงิน แต่ไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วม และไม่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ดังนั้น หากมีการพัฒนาหลักสูตรการผลิตเครื่องเงินที่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ก็จะช่วยให้องค์ความรู้ภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินคงอยู่คู่ชุมชน และสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ของคนรุ่นหลังได้

จากที่มาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้คณะผู้ศึกษาวิจัยมีแนวคิดที่จะพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นการผลิตเครื่องเงิน ในรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การจัดทำปรัชญา จุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา และแผนการเรียนรู้ ตามบริบท และความต้องการของชุมชน เพื่อบรรจุเป็นหลักสูตรในระบบการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 500 ชั่วโมง โดยแบ่งออกเป็นหลักสูตรระยะสั้น 100 ชั่วโมง หลักสูตรระยะกลาง 150 ชั่วโมง และหลักสูตรระยะยาว 250 ชั่วโมง ซึ่งหลักสูตรทั้งหมดที่พัฒนาขึ้นมานั้นจะเป็นหลักสูตร แบบต่อเนื่อง กล่าวคือ หลักสูตรระยะสั้นจะเป็นพื้นฐานของหลักสูตรระยะกลาง และหลักสูตร ระยะกลางก็จะเป็นพื้นฐานของหลักสูตรระยะยาว เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เรียนในหลักสูตรใด ๆ ก็ตาม

จะต้องผ่านการเรียนหรือมีความรู้เทียบเท่าในหลักสูตรที่มีมาในก่อนหน้านั้น ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่เป็นระบบดังกล่าว คณะผู้ศึกษาวิจัยเชื่อว่า จะช่วยให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นการผลิตเครื่องเงินที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

กรอบความคิด/สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพครั้งนี้ อาศัยกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนผังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดศรีสุพรรณ 140 ครอบครัว รวมจำนวน 520 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร ได้แก่ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องเงิน ชุมชนวัดศรีสุพรรณ จำนวน 8 คน และคณะกรรมการชุมชนวัดศรีสุพรรณ (สภาบวร) จำนวน 49 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ สามเณรวัดศรีสุพรรณ จำนวน 5 รูป และนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้การผลิตเครื่องเงิน เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

2. แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยคณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร เพื่อพิจารณาด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา

การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้แล้ว จึงสร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด จากนั้นจึงเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แล้วปรับแก้ให้ถูกต้องเหมาะสม

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วจึงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้น หลักสูตรละ 50 ข้อแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 ไว้จำนวนหลักสูตรละ 30 ข้อ ก่อนปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดลองใช้กับผู้เรียนรายบุคคล แล้วปรับแก้เพื่อความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้ทดสอบจริง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขั้นการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

คณะผู้วิจัยเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการชุมชนวัดศรีสุพรรณ (สภาบวร) เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการศึกษาวิจัยร่วมกัน ซึ่งในขั้นนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการการสอบถาม จดบันทึก

3.2 ขั้นการออกแบบหลักสูตร

คณะผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การจัดหลักสูตร การจัดเวลาเรียน สารและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียน การวัดผลและประเมินผล การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จากนั้นจึงตรวจสอบ ประเด็นเนื้อหาความรู้ด้านการผลิตเครื่องเงินร่วมกับครุภูมิปัญญา แล้วจึงร่วมกันจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น ในรายละเอียดของ ชื่อหลักสูตร ปรัชญาของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน วิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และการวัดผลประเมินผล จากนั้นจึงจัดทำแผนการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตร โดยแต่ละแผนจะประกอบด้วยหัวข้อ สารสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ บันทึกผลหลังการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดของแผน การจัดการเรียน เมื่อออกแบบเรียบร้อยแล้วจึงนำโครงสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วปรับแก้ให้ถูกต้องเหมาะสม

3.3 ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้ร่วมวิจัยได้นำหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นไปใช้ทดลองสอนเป็นรายบุคคล เพื่อหาความเหมาะสมของเวลาในการทำกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ ความยากง่ายของกิจกรรม ภาษาที่ใช้ สื่อการเรียนการสอน จากนั้นครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนจึงนำหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตร ไปใช้สอนจริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีคณะผู้วิจัยร่วมสังเกตการสอนเป็นระยะ

3.4 ขั้นการประเมินหลักสูตร

ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและคณะกรรมการชุมชนวัดศรีสุพรรณ (สภาบวร) ร่วมกันประเมินหลักสูตร

4. วิธีการ/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการทดสอบก่อนเรียน คณะภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติระหว่างเรียน และคณะทดสอบ หลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงหาประสิทธิภาพของแผน จัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 และวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตร

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงิน ของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรที่ 1

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่นการผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หลักสูตรระยะสั้น 100 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องเงิน ของเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงิน

ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรนี้เชื่อมั่นว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ได้เข้าถึงที่มาของประวัติศาสตร์ชุมชน ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของภูมิปัญญา การผลิตเครื่องเงิน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติพื้นฐานเครื่องเงินนั้น จะช่วยให้ผู้เรียน หันมาสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม แห่งบรรพชนล้านนา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ ความเป็นมาชุมชนวัดศรีสุพรรณ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเงิน
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจวัตถุดิบหลักในการผลิตเครื่องเงิน

4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจลักษณะลายพื้นฐานของผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนลายและทำลวดลายพื้นฐานบนชิ้นงานได้
6. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินได้

เนื้อหาของหลักสูตร ประวัติศาสตร์ชุมชนวัดศรีสุพรรณ ความเป็นมาเกี่ยวกับหัตถกรรมเครื่องเงินชุมชนวัดศรีสุพรรณ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเงิน คุณค่า และประโยชน์ของเครื่องเงิน วัตถุประสงค์หลักในการผลิตเครื่องเงิน โรงงานผลิตเครื่องเงิน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลวดลายเครื่องเงิน การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินเพื่อความยั่งยืน

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาการเรียนรู้	ลักษณะเนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
หน่วยที่ 1	ประวัติศาสตร์ชุมชนวัดศรีสุพรรณ	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 2	ความเป็นมาเกี่ยวกับหัตถกรรมเครื่องเงินชุมชนวัดศรีสุพรรณ	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 3	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องเงิน	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 4	วัตถุประสงค์หลักในการผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี	3
หน่วยที่ 5	โรงงานผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี	3
หน่วยที่ 6	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลวดลายและอุปกรณ์	ทฤษฎี/ปฏิบัติ	9 / 60
หน่วยที่ 7	การทำลวดลายเครื่องเงิน		
หน่วยที่ 8	การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินเพื่อความยั่งยืน	ทฤษฎี	3
หน่วยที่ 9	สรุปเนื้อหาหลักสูตร	ทฤษฎี	4
รวม			100

แหล่งเรียนรู้ ชุมชนวัดศรีสุพรรณ

การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดภาคทฤษฎี, แบบวัดผลภาคปฏิบัติ และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลักสูตรที่ 2

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่นการผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หลักสูตรระยะกลาง 150 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องเงินของเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงิน

ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรนี้เชื่อมั่นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจองค์ความรู้ด้านพัฒนาการของภูมิปัญญาเครื่องเงิน คำศัพท์เทคนิค วัสดุอุปกรณ์ รูปแบบผลิตภัณฑ์และการใช้สอย แล้วต่อยอดสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ การทำลวดลายเบาลงบนผลิตภัณฑ์นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการผลิตเครื่องเงินที่ดี ส่งผลให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงินในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมแห่งบรรพชนล้านนา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาการของภูมิปัญญาเครื่องเงิน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์เทคนิคการผลิตเครื่องเงิน
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจลักษณะและประเภทของวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องเงิน
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์และการใช้สอย
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลวดลายนูนต่ำ และทำลวดลายนูนต่ำลงบนผลิตภัณฑ์เครื่องเงินได้

เนื้อหาของหลักสูตร พัฒนาการของภูมิปัญญาเครื่องเงิน คำศัพท์เทคนิคการผลิตเครื่องเงิน วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องเงิน รูปแบบผลิตภัณฑ์และการใช้สอย และการทำลวดลายเบาลงบนผลิตภัณฑ์

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

หน่วย การเรียนรู้	เนื้อหาการเรียนรู้	ลักษณะเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
หน่วยที่ 1	พัฒนาการของภูมิปัญญาเครื่องเงิน	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 2	คำศัพท์เทคนิคการผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 3	วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี	9
หน่วยที่ 4	รูปแบบผลิตภัณฑ์และการใช้สอย	ทฤษฎี	9
หน่วยที่ 5	การทำลวดลายนูนต่ำลงบนผลิตภัณฑ์	ทฤษฎี/ปฏิบัติ	18 / 100
หน่วยที่ 6	สรุปเนื้อหาหลักสูตร	ทฤษฎี	2
รวม			150

แหล่งเรียนรู้ ชุมชนวัดศรีสุพรรณ

การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดภาคทฤษฎี, แบบวัดผลภาคปฏิบัติ และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลักสูตรที่ 3

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่นการผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หลักสูตรระยะยาว 250 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องเงินของเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการผลิตเครื่องเงิน

ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรนี้เชื่อมั่นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติขั้นตอนการผลิตเครื่องเงิน การทำลวดลายนูนสูงลงบนผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีเกี่ยวกับ การตลาด การบริการและการจัดจำหน่ายเครื่องเงิน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการผลิตเครื่องเงิน และอนาคตของเครื่องเงินเชียงใหม่ นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการผลิตเครื่องเงินที่ดี สามารถต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การเป็นช่างฝีมือเครื่องเงินในขั้นสูงได้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการผลิตเครื่องเงิน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำลวดลายนูนสูง และสามารถทำลวดลายนูนสูงลงบนผลิตภัณฑ์เครื่องเงินได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาด การบริการ และการจัดจำหน่ายเครื่องเงิน
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจปัญหาและอุปสรรคของการผลิตเครื่องเงิน
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของเครื่องเงินในอนาคต

เนื้อหาของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนการผลิตเครื่องเงิน การทำลวดลายนูนสูงลงบนผลิตภัณฑ์ การตลาด การบริการและการจัดจำหน่ายเครื่องเงิน ปัญหาและอุปสรรคของการผลิตเครื่องเงิน อนาคตของเครื่องเงินเชียงใหม่

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาการเรียนรู้	ลักษณะเนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
หน่วยที่ 1	ขั้นตอนการผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี/ปฏิบัติ	15 / 70
หน่วยที่ 2	การทำลวดลายบนสูงลงบนผลิตภัณฑ์	ทฤษฎี/ปฏิบัติ	15 / 130
หน่วยที่ 3	การตลาด การบริการและการจัดจำหน่าย	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 4	ปัญหาและอุปสรรคของการผลิตเครื่องเงิน	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 5	อนาคตของเครื่องเงินเชียงใหม่	ทฤษฎี	6
หน่วยที่ 6	สรุปเนื้อหาหลักสูตร	ทฤษฎี	2
รวม			250

แหล่งเรียนรู้ ชุมชนวัดศรีสุพรรณ

การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดภาคทฤษฎี, แบบวัดผลภาคปฏิบัติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ผลการประเมินหลักสูตร

ตาราง 1 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความหมาย
ด้านปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.85	0.16	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านโครงสร้างหลักสูตร	4.83	0.21	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านแผนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน	4.76	0.28	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านแหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.66	0.48	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.82	0.22	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.82 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 5.00

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตร	กระบวนการ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประสิทธิภาพ (E1,E2)
หลักสูตรระยะสั้น 100 ชั่วโมง	ก่อนเรียน	30	12.73	2.12	-
	ระหว่างเรียน	100	85.2	2.54	85.2
	หลังเรียน	30	25.06	2.25	83.55
หลักสูตรระยะกลาง 150 ชั่วโมง	ก่อนเรียน	30	11.8	2.39	-
	ระหว่างเรียน	100	82.73	2.08	82.73
	หลังเรียน	30	25.8	1.37	86.00
หลักสูตรระยะยาว 250 ชั่วโมง	ก่อนเรียน	30	13.6	2.26	-
	ระหว่างเรียน	100	85.6	4.11	85.6
	หลังเรียน	30	26.33	1.58	87.77

จากตาราง 2 พบว่า เมื่อคำนวณหาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรระยะสั้น 100 ชั่วโมง หลักสูตรระยะกลาง 150 ชั่วโมง และหลักสูตรระยะยาว 250 ชั่วโมง มีประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนเป็น 85.2/83.55, 82.73/86.00 และ 85.6/87.77 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

อภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผลของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผลจากการประเมินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.82 ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการวางแผนพัฒนาหลักสูตรร่วมกับชุมชน ด้วยการศึกษาความต้องการของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน รูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่นที่ชุมชนต้องการ ตลอดจนรายละเอียดเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นที่ต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เหมือนดังที่ กรมวิชาการ (2539 : 35) ได้เสนอแนวทางการ

วางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า การศึกษาความต้องการของท้องถิ่น เป็นการศึกษาหรือสำรวจความต้องการของผู้รับบริการในชุมชนที่ท้องถิ่นตั้งอยู่ว่ามีความต้องการในเรื่องใด อย่างไร และมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางในการพัฒนาให้สนอง หรือสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

จากนั้นคณะผู้วิจัยจึงศึกษา สังเคราะห์เอกสารในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แล้วจึงออกแบบหลักสูตรฉบับร่าง กำหนดชั่วโมงเรียนในแต่ละหลักสูตรร่วมกันกับชุมชน หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรฉบับร่างไปตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี อีกทั้งคณะผู้วิจัยยังศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ด้วยการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนกับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ความยากง่าย เวลาที่ใช้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงจุดบกพร่องที่ควรนำมาปรับปรุง ก่อนที่จะนำไปใช้สอนจริง จนเสร็จสิ้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรด้วยการประเมินหลักสูตร จึงทำให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นขั้นตอน ต่อเนื่อง และเป็นไปตามความต้องการของชุมชน ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร ชุมจันทร์ (2546) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตสื่อของโรงเรียนนาหนังพัฒนศึกษา อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นการผลิตสื่อของชุมชน อีกทั้งชุมชน ยังได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นของตน ร่วมกันอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชน วัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน พัฒนาหลักสูตรไปจนถึงการประเมินผลหลักสูตร ทำให้การออกแบบรายละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นหลักสูตรที่ชุมชนต้องการ เหมือนดังที่ Saylor และ Alexander (1974) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้นควรกระทำโดยเน้น กระบวนการวางแผน เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด โดยมีลำดับขั้นตอนจากการกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตของการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

2. ด้านประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาร่วมกับชุมชนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ทุกหลักสูตร ทั้งนี้จะเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรกแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านเนื้อหานั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำเครื่องเงินด้วยตนเอง ไม่ว่าจะศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ศึกษาจากการสอบถามครุภูมิปัญญาในชุมชน จากนั้นจึงนำความรู้ที่ได้มาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงปฏิบัติได้เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำเครื่องเงินด้วยตนเองจริง โดยมีครุภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ ซึ่งแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับหลักทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ของวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 15) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่ครูไม่ต้องสอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนนักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง

ประการที่สองแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแผนการเรียนรู้ที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการวางแผนไปจนถึงกระบวนการประเมินผล โดยร่วมกำหนดสาระสำคัญ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสอน และตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่ถูกต้องอย่างแท้จริง จากง่ายไปสู่ยาก อีกทั้งการที่คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสอน การแนะนำวิธีการทำเครื่องเงินจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการทำเครื่องเงินที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพราะได้ครุภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพรณ ไข่มลาลา (2554) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมนางเล็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมนางเล็ดเป็นหลักสูตรที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) โดยใช้รูปแบบกระบวนการแก้ปัญหา และใช้เทคนิคการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในการทำขนมนางเล็ด มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความสามารถในการปฏิบัติงาน

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างมาก จึงน่าจะเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความถูกต้อง และมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ เรื่อง การผลิตเครื่องเงินของชุมชนวัดศรีสุพรรณได้อีกทั้งยังตอบสนองกับความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักวิจัยต้องศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องศึกษาบริบทในชุมชนนั้น ๆ อีกด้วย
2. ควรออกแบบแผนจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). **ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- เครือวัลย์ มีเกียรติ. (2548). **ภูมิปัญญาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2546). **ไฮเทคอาปาฏิหาริย์ : ว่าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ประภาพรรณ โชษมาลา. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมนางเล็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**.
วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยพร ชุมจันทร์. (2546). **กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิตเสื้ออกของโรงเรียนนาหนังพัฒนศึกษา อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระครูพิทักษ์สุทิจคุณ. (2553). **วัดศรีสุพรรณ**. เชียงใหม่ : เวียงพิงค์การพิมพ์.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ
สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

Saylor, J. G. and W.M. Alexander. (1974). **Planning Curriculum for school**. New York
: Holt Rinhast and Winston.

Lampang Rajabhat University Journal